

LICG HUISDIERENBIJSLUITER

Dé handleiding voor het houden van huisdieren

Serie reptielen

Luipaardgekko

Eublepharis macularius

De luipaardgekko is een kleine, erg populaire hagedis die veel als huisdier wordt gehouden. Hij behoort tot de familie van de gekko's en tot de onderfamilie Eublepharidae. De leden van deze familie hebben, in tegenstelling tot andere gekko's, beweegbare oogleden en tenen zonder hechtlamellen maar met nagels. Het zijn dan ook grondgekko's.

Luipaardgekko's zijn 's nachts en in de schemering actief. Ze hebben een plat lichaam en grote ogen en worden ongeveer 25 centimeter lang. De staart lijkt uit segmentjes te bestaan en is iets korter dan de rest van het lichaam. In de staart kan vet worden opgeslagen.

Als u overweegt om een luipaardgekko als huisdier te kopen, is het belangrijk dat u zich van tevoren goed laat informeren. Deze huisdierenbijsluiters is hierbij een hulpmiddel.

Verschillende varianten

De oorspronkelijke luipaardgekko is wit-geel gekleurd met bruine en zwarte vlekken en als ze jong zijn gele banden. Op het hele lichaam zitten wratjes. Er bestaan twee ondersoorten, namelijk *Eublepharis macularius macularius* en *Eublepharis macularius afghanicus*. In de literatuur zijn nog meer ondersoortnamen in omloop, maar alleen deze twee zijn algemeen geaccepteerd.

Daarnaast bestaan er heel veel verschillende kleurvormen (morphs), zoals:

Verschillende soorten albino's (geel met roze banden of vlekken), hypo's (met een verminderd kleurpatroon), patternless (zonder patroon, vaak geboren met een kleurpatroon maar dit vervaagt naarmate ze volwassen worden), High Yellow (een wild type dat ook in de natuur voorkomt en waarbij de grondkleur fel geel is) of Tangerine (kan in combinatie met de andere kleuren en patronen voorkomen maar heeft in elk geval oranje).

Ook bestaan er 'giant' vormen, die langer en zwaarder kunnen worden dan de gewone luipaardgekko.

Natuurlijk gedrag

De luipaardgekko leeft in Iran, Pakistan, Afghanistan en India in halfdroge steenachtige gebieden. Het is een grondgekko die overdag schuilt in holen en als het donker wordt gaat jagen op insecten en andere kleine dieren. Ze kunnen niet zoals veel andere gekko's tegen verticale oppervlakken blijven plakken, maar wel goed klimmen. Als een luipaardgekko wordt aangevallen door een roofdier, kan hij een deel van zijn staart afstoten. Dit heet autotomie. In de staart zitten breekpunten op verschillende plaatsen. De afgeworpen

staart blijft nog even bewegen, waardoor het roofdier wordt afgeleid en de gekko kan ontsnappen. Het missende deel van de staart groeit weer aan, maar heeft geen wervels en kan meer vet opslaan dan de originele staart.

Huisvesting

Zorg ervoor dat het terrarium klaar staat als u een luipaardgekko koopt. Voor een paartje luipaardgekko's heeft u een terrarium van tenminste 60 x 40 x 40 centimeter nodig. Zet het terrarium op een rustige plaats en beweeg rustig in de buurt van het terrarium. Een slot kan handig zijn om te zorgen dat kinderen niet zonder toezicht bij de dieren kunnen.

Mannetjes zijn onderling erg agressief, wilt u een grotere groep, neem dan 1 man met meerdere vrouwtjes.

Zorg voor een achterwand in het terrarium, van een doorkijkterrarium worden de dieren nerveus. Kurk is hiervoor niet zo geschikt, omdat als voedsel bedoelde krekels zich daar achter verstoppen zodra er een gaatje in zit. Op de bodem van het terrarium kunt u kranten, speelzand of speciaal reptielenzand leggen. Gebruik geen zilverzand of chinchillazand, dit is te fijn en gaat in de poriën en lichaamsopeningen zitten. Pas met zand wel op dat de dieren dit niet opeten, dit kan gebeuren als ze tekort aan kalk hebben. Geperste maïskorrel kan ook. Houtschors is voor de luipaardgekko minder geschikt. De luipaardgekko is zindelijk en kiest een hoekje uit voor zijn ontlasting. Het kan handig zijn om hier gemakkelijk vervangbaar substraat, bijvoorbeeld papier, te leggen. Het verblijf moet goed geventileerd en tochtvrij zijn. De temperatuur in het

verblijf moet tussen 25 en 35 graden Celsius liggen, verdeeld in warme plekken onder de spots en koudere plekken. 's Nachts mag de temperatuur dalen tussen 20 en 25 graden Celsius. Gebruik bijvoorbeeld bij een glazen terrarium bodemverwarming met behulp van een warmtemat, maar let op dat er warmere en koudere gedeeltes moeten zijn. Zorg bij meerdere dieren voor meerdere spotjes, maar let op dat het terrarium koele plaatsen blijft houden. UV lampen zijn niet nodig voor de luipaard gekko omdat het een nachtdier is. Gebruik gloeilampen of eventueel daglichtlampen en laat het licht twaalf uur per dag aan staan. Zet het licht op een schakelklok zodat er een vast dag-nacht ritme is. Houd er rekening mee dat albino varianten niet tegen fel licht kunnen, gebruik dan infra-rood spots. Pas op dat de dieren zich niet kunnen branden aan de lamp of de warmtespots. Ook warmtestenen kunnen verbranding veroorzaken.

Aan de luchtvochtigheid hoeft u meestal niets te doen, de normale huiskamerluchtvochtigheid voldoet. Het terrarium kan verder worden ingericht met platte ligstenen en er dienen ruim voldoende schuilplaatsen te zijn tussen stenen of hout. Zet dit stevig vast want de luipaardgekko graaft graag, lijm stenen eventueel op elkaar vast zodat het niet kan instorten. Zet een donker bakje met daarin wat vochtig veenmos neer zodat de dieren een plek hebben om eieren te leggen. Soms vinden de dieren het prettig om hier gewoon in te liggen, met name bij het vervellen.

Zorg altijd voor een bakje met schoon drinkwater. Een calciumbron in het terrarium is aan te raden, bijvoorbeeld

een bakje met calciumpoeder of fijngemaakt sepia. Wilt u planten neerzetten dan zijn kunstplanten het meest praktisch.

Het is goed voor de dieren om hen een winterrust te geven. Tijdens deze periode, die ongeveer twee maanden duurt, wordt de temperatuur geleidelijk lager, en het licht minder. De dagtemperatuur is dan ongeveer 15 tot 20 graden Celsius, en de nachttemperatuur vijf graden lager. Maak de daglengte geleidelijk korter tot acht uur licht per dag. Na afloop van de winterrust bouwt u dit weer langzaam op.

Verzorgen en hanteren

U kunt luipaardgekko's voorzichtig wennen aan oppakken, zodat u het dier indien nodig kunt hanteren. Het beste kunt u hierbij de gekko met uw handen opscheppen. Het is echter geen dier dat u vaak vast moet pakken, dit geeft teveel stress. Pas bovendien op dat u de gekko nooit bij de staart pakt, want dan zal hij deze afstoten. De huid van de luipaardgekko is gevoelig. Luipaardgekko's kunnen bijten maar doen dit niet snel. Het is belangrijk om het terrarium goed schoon te houden. Verwijder elke dag niet opgegeten voedseldieren en haal uitwerpselen weg voor u opnieuw voert. De luipaardgekko's zullen meestal een specifieke plek uitkiezen om hun ontlasting te doen, dit vergemakkelijkt het schoonmaken. Heeft u zand op de bodem, vervang dit dan eens per jaar. Gebruikt u papier, vervang dit dan zodra het vies of nat wordt. Zorg altijd voor vers drinkwater.

Was altijd uw handen nadat u in contact geweest bent met de dieren of het terrarium, reptielen kunnen *Salmonella* overbrengen.

Voeding

Luipaardgekko's eten dierlijk, levend voer zoals krekels en kakkerlakken, aangevuld met meelwormen of wasmotten. Deze laatste zijn erg vet dus geef er niet te veel van. Het voedseldier moet kleiner zijn dan de kop van de gekko. Haal overgebleven levende insecten uit het terrarium om stress bij de gekko's te voorkomen. Voedseldieren kunt u het beste eerst bijvoeren ('gutloaden') met bijvoorbeeld fruit, kattenvoer of visvoer zodat hun voedingswaarde optimaal is. Pasgeboren muisjes kunnen af en toe gegeven worden, met name aan volwassen vrouwtjes die zich moeten gaan voorplanten. Geef ze echter niet vaker dan eens per maand omdat ze erg veel energie bevatten. Sommige luipaardgekko's houden ook van af en toe wat zacht fruit. Wissel het voer af, zo krijgt de luipaardgekko alle voedingsstoffen binnen. Luipaardgekko's hebben extra calcium nodig. Geef dit dagelijks in de vorm van sepiapoeder of calciumlactaat dat over het voedsel en door het water gestrooid kan worden. U kunt het ook in een bakje neerzetten. Daarnaast zijn extra vitamines nodig, geef eens per week wat vitamine preparaat. Let bij vitamines op de houdbaarheid en geef niet teveel, dit kan schadelijk zijn. Voer de luipaardgekko hooguit drie keer per week. In de periode voor de winterrust voert u minder vaak, tijdens de winterrust eten de dieren niet of nauwelijks. Vers drinkwater moet altijd aanwezig zijn.

Van jong tot volwassen dier

Mannelijke luipaardgekko's hebben twee verdikkingen onder de staartwortel. Ook zijn de pre-anale poriën bij het mannetje duidelijk te zien. Deze kleine openingen in de huid liggen in een omgekeerde V-vorm

tussen de achterpoten. Mannetjes hebben een bredere staartaanzet dan vrouwtjes. Vanaf een maand of zes kunt u het geslachtsonderscheid zien.

Luipaardgekko's zijn geslachtsrijp na ongeveer tien maanden tot twee jaar. De vrouwtjes moeten tenminste 45 gram wegen voor u ermee gaat kweken. Als u zelf wilt kweken, bedenk dan vooraf waar u de jongen kwijt kunt, want het kweekaanbod is vrij groot.

Het paarseizoen loopt van februari tot september. Het vrouwtje heeft wat extra energie en calcium nodig.

Het vrouwtje legt vijf tot tien keer per jaar twee eieren in vochtig veenmos of vochtig zand. Dit gebeurt zo'n 21 dagen na het paren. Deze eieren kunt u uitbroeden in een broedstoof op bijvoorbeeld vochtig vermiculiet. Let daarbij goed op dat u de eieren niet draait! De eieren zijn zacht als ze gelegd worden en moeten even uitharden. Of er mannelijke of vrouwelijke luipaardgekko's geboren worden en hoe lang de broedtijd is, hangt af van de broedtemperatuur. Bij 26 tot 30 graden duurt het broeden drie maanden en komen er vooral vrouwtjes uit, bij 32 graden duurt het anderhalve maand en komen er vooral mannetjes uit de eieren. Voert u de temperatuur nog meer op tot 34 graden dan worden er weer voornamelijk vrouwtjes geboren.

Het gebeurt wel dat er een paar dagen zitten tussen het uitkomen van beide eieren, laat het laatste ei dus rustig liggen tot het uitkomt. Zet de jongen in een aparte bak en zorg voor een bakje met vochtig substraat. De eerste week eten de jongen niet. Dan zullen ze vervellen en daarna beginnen ze op voedseldiertjes te jagen. Luipaardgekko's kunnen twintig jaar oud worden.

Ziekten

Een aandoening waar gekko's gevoelig voor zijn is rachitis. Dit is een vervorming van het skelet door een tekort aan calcium. De gevolgen van te weinig calcium zijn pas na langere tijd te merken, maar het proces is onomkeerbaar. Zorg er daarom altijd voor dat de gekko's een extra calciumbron ter beschikking hebben en ook voldoende vitamine D3 binnenkrijgen, wat nodig is om de botten op te bouwen. Hiervoor kunt u een vitaminen- en mineralenpreparaat gebruiken. Gekko's die een tekort aan calcium binnenkrijgen, gaan soms zand of ander substraat eten. Latere verschijnselen zijn zwakke en misvormde botten, bijvoorbeeld kromme poten, en slechte eieren of dode jongen.

Vrouwtjes kunnen problemen krijgen bij het eieren leggen, meestal als gevolg van kalktekorten. Vaak is een operatie nodig om het ei te verwijderen.

Verstopping kan voorkomen als de dieren teveel substraat opeten, bijvoorbeeld door kalktekort, of door verkeerde voeding.

Jonge dieren zijn hier gevoeliger voor dan oudere dieren, daarom kunt u de eerste maanden beter papier als ondergrond gebruiken.

Diarree wijst op een infectie van de darmen, ga hiermee altijd bijtijds naar een dierenarts.

Longontsteking kan het gevolg zijn van tocht in het terrarium en is te herkennen aan slijm bij de mond. Probeer tocht altijd te voorkomen. Ook mondrot komt voor, te zien aan geel pus in de bek. Voor beide aandoeningen heeft de gekko antibiotica nodig.

Niet vlot verlopende vervelling kunt u verhelpen door voor een hogere luchtvochtigheid te zorgen, bijvoorbeeld in de vorm van een bakje vochtig vermiculiet of veenmos. Stukken vel die te lang vast

blijven zitten kunnen problemen geven, vooral bij ogen en tenen. Trek nooit hard aan de huid van de gekko. Probeer bij problemen eventueel heel voorzichtig met een pincet restjes huid weg te halen. Als een dier steeds problemen heeft met vervellen, kan dit door tekort aan vitamine A komen of door een slechte conditie door ziekte. Ga dan naar een dierenarts. Een gekko die zijn staart heeft afgeworpen is kwetsbaar omdat hij zijn energiereserves, die in de staart worden opgeslagen, is verloren. Zet deze dus apart tot de staart weer is aangegroeid.

Mijten komen bij reptielen regelmatig voor. Het zijn kleine, rode of zwarte diertjes die vooral bij ogen en geslachtsopeningen te vinden zijn. Koop nooit een dier met mijt en ontsmet nieuw materiaal voor u het in het terrarium zet. Middelen om mijten te bestrijden haalt u bij de dierenarts. Cryptosporidium is een ziekte die de luchtwegen en darmen aantast. De kenmerken zijn gewichtsverlies, niet willen eten en soms diarree. Er is geen medicijn bekend. De dieren kunnen er aan overlijden, maar sommige herstellen. Zorg altijd voor goede hygiëne en verwijder steeds ontlasting voordat u nieuw voer geeft.

Voorkom ziekten door goede hygiëne, goede voeding en zo min mogelijk stress. Is uw luipaardgekko ziek, ga dan naar een dierenarts met verstand van reptielen.

Benodigde ervaring

Voor het op een verantwoorde wijze houden van dit huisdier is geen ervaring nodig. Zorg ervoor dat u zich van tevoren goed informeert.

Kosten

Luipaardgekko's kunt u kopen bij een gespecialiseerde kweker of bij een goede

reptielenspecialzaak. Ze kosten ongeveer vanaf 20 tot 150 euro per stuk, afhankelijk van het kleurpatroon en de leeftijd. De opstartkosten van een terrarium zijn vrij hoog. Kosten die terugkeren zijn bijvoorbeeld de aanschaf van voedseldieren en de elektriciteitskosten voor verwarming en licht. Daarnaast kunt u voor kosten komen te staan als er ziekten in het terrarium ontstaan.

Bijzonderheden

- Let bij aanschaf op dat de gekko niet mager is, alert is en heldere ogen heeft, geen tenen mist en een schone neus heeft. Aan heel jonge dieren is moeilijk te zien of ze iets mankeren, koop liever een dier van een maand of zes oud.
- Koop geen wildvang dieren, deze zijn vaak kwetsbaar in gevangenschap. Nakweekdieren zijn sterker en beter aangepast aan het leven in een terrarium.
- Sluit u eventueel aan bij een reptielenvereniging, waar u via medeliefhebbers veel nuttige informatie kunt krijgen.
- Laat kinderen nooit alleen met huisdieren!

Kijk voor de meest recente informatie op www.licg.nl

Het LICG is hét informatiepunt voor het 'houden van huisdieren'. Deze stichting geeft onafhankelijke en betrouwbare informatie over het op een verantwoorde wijze kopen en verzorgen van huisdieren. Deze informatie is op de meest recente inzichten gebaseerd en wordt bovendien wetenschappelijk getoetst. Door het bieden van informatie en het organiseren van campagnes, levert het LICG een bijdrage aan verbetering van de gezondheid en het welzijn van huisdieren in Nederland.

L I C G